

ДІЯЛЬНІСТЬ ЮНЕСКО В ГАЛУЗІ ОСВІТИ: ІСТОРІЯ ТА СУЧАСНІСТЬ

**ПІЛЬКЕВИЧ В.О.,
кандидат
історичних наук,
асистент кафедри
нової та новітньої
історії зарубіжних країн
історичного факультету
Київського
національного
університету
імені Тараса Шевченка**

У статті розглянуто один з важливих напрямів у діяльності ЮНЕСКО – питання освіти, проаналізовано основні аспекти співробітництва країн світу і ЮНЕСКО в цій галузі: вирішення проблем освіти для дорослих, дітей, осіб з особливими потребами, вищої, професійної і технічної освіти.

Ключові слова: ЮНЕСКО, Освіта Для Всіх, конвенції, інтегрована освіта, співробітництво

Важливим аспектом співробітництва держав світу з ЮНЕСКО є діяльність у галузі освіти. Адже освіта – це основа життя кожної нації, ключ до майбутнього, можливість вирішити найскладніші проблеми людства. Для країн це є особливо актуальним, адже вони намагаються вирішити свої освітні проблеми, спираючись, у тому числі, і на досвід ЮНЕСКО в цій галузі.

Освіта є однією з провідних сфер діяльності ЮНЕСКО. Зокрема, про це свідчить ряд документів, прийнятих Організацією: Конвенція про боротьбу з дискримінацією в області освіти (1960 р.), Рекомендація про розвиток освіти дорослих (1976 р.), Конвенція про технічну і професійну освіту (1989 р.), Саламанська декларація і Рамки дій освіти осіб з особливими потребами (1994 р.), Міжнародна стандартна класифікація освіти (1997 р.) тощо.

У 1942 р. під час Другої світової війни в Лондоні відбувається зустріч міністрів освіти союзних держав, які обговорюють важливе питання, а саме – відродження освіти. Ініціатива скликання цієї конференції належить голові Британської Ради М. Робертсону та його колезі з Комісії у справах освіти Р.А. Батлеру. Основні питання, які були визначені для конференції, полягали в підрахуванні збитків освітніх інститутів і вироблення дій їх відродження. Участь взяли Англія, Бельгія, Греція, Нідер-

ланди, Норвегія, Чехословаччина, Польща, Югославія. І спостерігачі від Франції, Австралії, Індії, Канади, Китаю, Південної Африки та США¹. Це означає, що навіть у часи Другої світової війни країни світу намагалися вирішити проблеми в галузі освіти.

За словами колишнього генерального директора ЮНЕСКО Федеріко Майора: “Для ЮНЕСКО освіта – це не тільки одна з цілей і навіть не тільки одна з прав, закріплених у Всесвітній декларації прав людини, вона являється також нашим основним і часто нашим єдиним важелем діяльності”². В компетенцію ЮНЕСКО залучені різні сфери діяльності, та все ж освіті належить найголовніша роль. Тут можна навести слова багатьох дослідників і співробітників ЮНЕСКО, які в один голос заявляють, що саме освіті належить провідна роль в діяльності Організації. Сфера освіти була, залишається і на найближчу перспективу буде залишатися центральним напрямком її роботи”³. ЮНЕСКО сьогодні – це унікальний інструмент міжнародного інтелектуального співробітництва⁴. І це не дивно, адже саме ця Організація в першу чергу ставить перед собою завдання встановити мир в світі шляхом поширення освітніх зв’язків. Тут також доречними будуть слова дослідниці О. Костенко: “ЮНЕСКО... є своєрідним центром міжнародної інтелектуальної співпраці, що поєднує прагнення держав світу до гуманітарного взаємозбагачення засобами освіти, науки та культури”⁵. Варто зазначити, що існує тісний взаємозв’язок між ЮНЕСКО і глобалізацією. Це новаторська програма, пов’язана зі зростаючим впливом глобалізації на освіту⁶. Вищезазначені думки приведені в нашому дослідженні для того, щоб показати, що, дійсно, хоча ЮНЕСКО, в першу чергу, асоціюються зі збереженням культурних пам’яток, все ж головним напрямком її діяльності є освіта.

Політика ЮНЕСКО в галузі освіти включає в себе стратегію освітньої діяльності, її законодавчо-правову базу і освітню політику, що в сукупності дає можливість інтегрувати освітні процеси як на національному, так і на міжнародному рівнях. ЮНЕСКО в своїй політиці і діяльності виходить з принципу важливості партнерських відносин країн в підвищення її ефективності, але головна відповідальність покладена на державні органи країн, оскільки саме вони, в першу чергу, повинні бути зацікавленими в розвитку освіти населення. Варто відзначити, що в області освіти ЮНЕСКО співпрацює зі спеціалізованими установами системи ООН, з міжнародними спеціалізованими організаціями, а також з багатьма міжнародними неурядовими організаціями і об’єднаннями, учбовими і науковими інститутами. Це означає, що проблема освіти має дійсно важливе

міжнародне значення. В роботі, яка пов’язана з освітою, особливо з базовою, беруть участь п’ять ключових агентств ООН. Але ЮНЕСКО координує весь процес. Є також двосторонні донори. Крім того, у наші дні активізувалися члени громадянського суспільства й приватні інвестори. І, звичайно, уряди країн, що розвиваються. Таким чином, є чотири джерела – міжнародні агентства, двосторонні донори, громадянське суспільство й приватні інвестори, країни, що розвиваються. Щороку на міністерській зустрічі запрошуються представники всіх цих чотирьох джерел. І ЮНЕСКО контролює результати, виявляє труднощі і дає рекомендації їм⁷.

Провідну роль ЮНЕСКО в галузі освіти та реалізації її освітніх проектів підтвердили міжнародні освітні форуми у Гамбурзі (ФРН, 1997 р.), Парижі (Франція, 1998 р.), Сеулі (Південна Корея, 1999 р.), Будапешті (Угорщина, 1999 р.), Дакарі (Сенегал, 2000 р.), Києві (Україна, 2002 р.), на яких було визначено порядок денний щодо формування глобальної інтелектуальної спільноти на основі процесу безперервної освіти протягом всього життя⁸.

ЮНЕСКО має мандат на підтримку національних зусиль у сфері вищої освіти, і вона займає важливе місце у реформуванні вищої освіти в усьому світі. ЮНЕСКО створює міжнародні й регіональні мережі для надання допомоги країнам з ряду питань у сфері вищої освіти: академічна гнучкість, міжнародний обмін передовим досвідом, вивчення систем освіти й формування знань, нововведення у навчальному плані, лідерство для жінок-педагогів, підвищення кваліфікації викладачів і визнання якості дипломів у вищій освіті.

Діяльність ЮНЕСКО в галузі освіти дає можливість багатьом країнам світу вирішити проблеми в цьому напрямку. Зокрема, ЮНЕСКО активно допомагає країнам пострадянського простору вирішувати проблеми в освітній сфері. На початок XXI століття ситуація в країнах СНД характеризується істотним різноманіттям і навіть деякими винятковими контрастами. Економіка СНД і самі суспільства даного регіону перебувають у стані переходу до інформаційного суспільства. У той же час зміни в пострадянський період спричинили військові конфлікти, державну й інституційну дезінтеграцію, зниження рівня життя населення. Слід зазначити, що в 1992 році, фактично одразу після утворення незалежних пострадянських держав, почала здійснюватися програма ПРОЦЕ (Програма для розвитку держав Центральної і Східної Європи), яка координує діяльність ЮНЕСКО в Центральній і Східній Європі і в державах колишнього Радянського Союзу, що не так давно стали незалежними⁹. Програма охоплює всі основні сфери компетентності ЮНЕСКО. Освітня діяльність у конкретних

державих торкається перебудови системи освіти і консультування в галузі освітньої політики, реформи вищої і педагогічної освіти, розвитку середньої і професійної освіти, оновлення учбових програм і методик викладання, а також освіти для конкретних цільових груп¹⁰.

Важливим аспектом діяльності ЮНЕСКО в цій галузі є базова освіта, яка означає отримання мінімальних знань і навиків, необхідних для того, щоб кожний міг в повній мірі сприяти створенню свого оточення і регулювати власне життя. Її не можна більше зводити до простих арифметичних дій чи читання книг. ЮНЕСКО в своїй роботі поставила базову освіту на перше місце. Всесвітній форум з питань Освіти Для Всіх, що відбувся в Дакарі, ще раз підтвердив ті великі сподівання, про які мріє міжнародна спільнота. ЮНЕСКО значну увагу приділяє створенню послуг в галузі базової освіти, яка була б доступна для всіх, включаючи найбідніші прошарки суспільства, неграмотних дорослих, а також дітей, що не відвідують школу, розробляє стратегії, які б об'єднували як формальну систему шкільного навчання, так і всі альтернативні варіанти неформального сектора. Це особливо стосується країн Африки, де проблема неграмотності є однією з актуальних.

Як зазначає колишній генеральний директор цієї Організації Коїтіро Мацуура: "...право на освіту являється одним з основних прав людини і це має бути доступно всім, без всякого виключення за економічним, соціальними, культурними або географічними ознаками"¹¹. Він в інтерв'ю з головним редактором журналу "Міжнародне життя" в 2009 році зазначив, що ЮНЕСКО поставило завдання дати якісну початкову освіту всім дітям у світі¹². Коїтіро Мацуура також підкреслив, що організація працює над створенням різних типів освітніх програм, програм ліквідації неграмотності для молодих людей і дорослих, які змушені були залишити школу й не одержали базової освіти¹³. Маємо надію, що в майбутньому ця проблема буде вирішеною також завдяки зусиллям ЮНЕСКО.

Однією з важливих подій у даній сфері було прийняття Дакарських рамок дій "Освіта для всіх" (ОДВ) в 2000 р., які включили в себе розширення і вдосконалення комплексних заходів по вихованню дітей молодшого віку, доступ до безкоштовної освіти всіх дітей, особливо дівчаток, рівноправний доступ молоді і дорослих до освітніх програм тощо.

Зробивши екскурс у минуле, зазначимо, що в 1990 році делегати з 155 країн і представники 150 організацій домовилися на Міжнародній Конференції з "Освіти Для Всіх", що проходила в Джомтьєні (Таїланд) (5–9 березня 1990 р.), універсалізувати систему початкової освіти і скоротити неписьмен-

ність до кінця десятиліття. Концепція, що була вироблена в Джомтьєні, дає широке і всеосяжне бачення освіти і її вирішальної ролі у розширенні можливостей кожної людини і перетворенні суспільства. До числа її ключових аспектів і принципів відносяться: загальний доступ до навчання; акцент на рівноправ'я, надання особливої уваги результатам навчання; розширення засобів і масштабів базової освіти¹⁴. Через шість років після цієї конференції в Аммані (Йорданія) (16–19 червня 1996 р.) відбулася проміжна зустріч в рамках Міжнародного Консультативного Форуму з "Освіти Для Всіх", на якій були присутні близько 250 учасників з 73 країн, що представляли міністерства освіти, агентства і неурядові організації. Головною метою даної зустрічі було оцінити роботу, виконану після конференції в Джомтьєні.

Міжнародний Освітній Форум, який проходив в Дакарі (Сенегал) в квітні 2000 р. був першою і дуже важливою подією у сфері освіти на початку нового століття. Приймаючи план дій, запропонований в Дакарі, 1100 учасників підтвердили намір досягти реалізації стратегії "Освіти Для Всіх" (ОДВ) до 2015 року. На Форумі були сформульовані наступні завдання ОДВ:

1. розширення і вдосконалення комплексних заходів по догляду за дітьми молодшого віку і їх вихованню, особливо відносно найуразливіших і більш знедолених дітей;

2. забезпечення того, щоб до 2015 року всі діти, особливо дівчатка, діти з неблагополучного середовища і з етнічних меншин могли вільно здобувати безкоштовну і обов'язкову високоякісну початкову освіту;

3. забезпечення того, щоб освітні потреби усіх молодих людей і дорослих задовольнялися на основі рівного доступу до відповідних програм навчання і придбання життєвих навиків;

4. підвищення на 50% рівня писемності дорослих до 2015 року, особливо жінок, і надання всім дорослим рівного доступу до базової і безперервної освіти;

5. ліквідація гендерних відмінностей у початковій і середній освіті до 2005 року і досягнення гендерної рівності в області освіти до 2015 року з приділенням особливої уваги надання дівчаткам повного і рівного доступу до освіти і забезпеченню їхньої гарної успішності в рамках високоякісної базової освіти;

6. всестороннє підвищення якості освіти і забезпечення гарної успішності для всіх, щоб кожен міг досягати визнаних і таких, що піддаються оцінці показників навчання, особливо відносно писемності, рахунку і найважливіших життєвих навиків¹⁵. Заступник Генерального директора ЮНЕСКО з пи-

тань освіти (з 2007 р.) Ніколас Бернет критично відноситься до цілей програми ОДВ, говорячи, що: "... вони не приділяють достатньої уваги питанням рівності і соціальної справедливості... в цілях ОДВ не виділяється спеціально тема змісту освіти... цілі ОДВ зовсім не враховують адаптації до суспільства..."¹⁶. Кожен має право на свою точку зору. Але, на наш погляд, дана програма є важливим аспектом діяльності ЮНЕСКО в галузі освіти.

У 2000 році були також прийняті Регіональні рамки дій для країн Європи та Північної Америки, в яких було чітко підкреслено, що в країнах Центральної і Східної Європи, як і раніше, існувала проблема по відношенню до якості освіти. А також з'являються ознаки, що викликають занепокоєність: збільшення кількості другорічників і учнів, що перестали отримувати шкільну освіту; низька мотивація деяких учнів; набагато нижча успішність більшості учнів, що знаходяться в несприятливих умовах тощо¹⁷.

Діяльність ЮНЕСКО в галузі освіти, як вище зазначалося, спирається на велику кількість документів. Отже, буде доцільним зазначити щодо Рекомендації про розвиток освіти дорослих, яка була прийнята 26 листопада 1976 року. Адже вона також пов'язане з ліквідацією дискримінації в області освіти. Вислів "освіта дорослих" означає весь комплекс організованих процесів освіти, незалежно від змісту, рівня і методу, формальних чи інших, тих, хто продовжує чи доповнює освіту, яку отримують в школах або вузах, а також практичне навчання, завдяки яким особи, які розглядаються суспільством в якості дорослих, частиною якого вони являються, розвивають свої можливості, збагачують свої знання, покращують свою технічну і професійну кваліфікацію чи отримують нову орієнтацію і змінюють свої погляди або поведінку в подвійній перспективі всестороннього особистого розвитку і участі в збалансованому і незалежному соціальному, економічному і культурному розвитку¹⁸. Інший документ ЮНЕСКО в цій області є Конвенція про технічну і професійну освіту, яка була прийнята 10 листопада 1989 року. В статті 1 документу зазначається: "...технічна і професійна освіта" охоплює всі форми і рівні процесу освіти, включаючи, в доповненні до загальних знань, вивчення техніки і дисципліни, що до неї відносяться, набуття практичних навиків, "ноу-хау", формування відносин і розуміння питань, що відносяться до професії в різних секторах економічного і соціального життя..."¹⁹.

ЮНЕСКО керується також у своїй освітній діяльності ще таким документом як Конвенція про боротьбу з дискримінацією в сфері освіти. Адже, немає підстав не погоджуватися з тим, що саме діти

з особливими освітніми потребами, а також діти з малозабезпечених сімей, не мають повних прав в отриманні якісної освіти. Тому що дана Конвенція є досить важливою в розвитку освіти в країнах світу, в досягненні цілей програми ОДВ. Конвенція зобов'язує всіх держав-учасниць проводити таку політику в сфері освіти, що забезпечує рівність можливостей в отриманні освіти і рівне ставлення до учнів. Держави зобов'язані забезпечити, в разі потреби і законодавчо, запобігання дискримінації при прийомі до навчальних закладів і відсутності дискримінації в процесі навчання²⁰. В Конвенції є заклик до держав "зробити початкову освіту обов'язковою і безкоштовною; зробити середню освіту в різних її формах загальним надбанням і забезпечити її загальнодоступність; зробити вищу освіту доступною для всіх на основі повної рівності і в залежності від здібностей кожного"²¹.

Усі сфери діяльності ЮНЕСКО нерозривно пов'язані між собою. Зокрема, освіта і культура, так як завдяки заходам ЮНЕСКО вдається поєднати збереження культурних і природних об'єктів з роботою університетів (викладачів та молоді). Розглядаючи дану тему, авторка вважає за необхідне зазначити про "Форум ЮНЕСКО – університет і спадщина". Руйнуюча дія забруднення навколишнього середовища, урбанізації і стихійні лиха разом з нашим зневажливим відношенням призвели до загрозового стану пам'яток, в тому числі природних. Тому даний проект виник в результаті намагання об'єднати всі існуючі технічні, людські і фінансові ресурси університетів, і за допомогою міжнародних скоординованих дій, направлених на збереження всесвітньої культурної спадщини, подолати цей розрив²². Створений в 1996 році Форум ЮНЕСКО являє собою сітку університетів, ціль яких – залучення студентів і викладачів в активну роботу по збереженню культурної спадщини. Валенсія стала центром, що пов'язує університети і заклади, що займаються збереженням, консервацією і реставрацією культурних цінностей на шести континентах. Варто відзначити, що відбулися зустрічі, організовані університетами, які займаються проблемами збереження спадщини. Спеціалісти і представники учбових закладів беруть участь в таких конференціях, де можна обговорити методи реставрації, обміну думками тощо. Кожен захід завершується прийняттям цілого ряду договорів і проектів, що слугують прикладом міжнародного співробітництва університетів. Отже, третя міжнародна конференція Форум ЮНЕСКО – університет і спадщина зібрала більше 140 представників різних університетів і закладів зі всього світу. Вони обговорювали проблеми збереження спадщини і затвердження проектів, які будуть покращувати охо-

рону пам'яток минулого. На конференції викладачі, декани, ректори і студенти підтвердили своє бажання і далі працювати над цією проблемою. За п'ять днів роботи було підписано близько 25 спільних проектів і програм щодо покращення стану культурної спадщини.

За чотири роки існування Форуму ЮНЕСКО відбулося складання значного списку проектів щодо збереження і реставрації історичних місць і пам'яток по всьому світу. Ефективність Форуму ЮНЕСКО заключається у взаємовигідному партнерстві його учасників. Дійсно, даний Форум заслуговує на особливу увагу, адже це один з важливих проектів, в якому тісно переплетені різні аспекти діяльності організації в освіті і культурі. Симбіоз цих двох напрямків (освіти і збереження світової спадщини людства) дав чудові результати у вигляді цінного досвіду щодо збереження пам'яток, реставрації і використання нових. Форум ЮНЕСКО був задуманий з метою організації зустрічей спеціалістів і представників громадськості щодо обміну новими ідеями і поглядами. Його створення базувалося на впевненості в тому, що за допомогою міжнародного міждисциплінарного співробітництва разом з державною освітою і підтримкою, ми зможемо гарантувати виживання нашого минулого в майбутньому²³.

20 грудня 2002 року Генеральна Асамблея ООН прийняла резолюцію щодо проведення з 2005 по 2015 роки Десятиліття освіти в інтересах сталого розвитку ООН. В якості провідного закладу була названа Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки і культури (ЮНЕСКО)²⁴. Мета Десятиліття – сприяти розвитку освіти в якості основи сталого людського суспільства і укріпляти міжнародне співробітництво для вироблення новаторської політики, програм і практики освіти в інтересах сталого розвитку. Цікаво відзначити, що “концепція сталого розвитку” з'явилася в 1980-х

роках. Взагалі, ідея Десятиліття освіти в інтересах сталого розвитку була висунута урядом Японії, а затверджена на Всесвітній зустрічі на вищому рівні в Йоханнесбурзі у вересні 2002 року. Освіта для сталого розвитку розподіляється на чотири основні напрямки: розвиток і вдосконалення базової освіти, переорієнтація існуючої освіти на всіх рівнях для вирішення питань сталого розвитку, розширення розуміння громадськістю сталості і усвідомлення її важливості, а також підготовки кадрів²⁵.

Ще одним, на наш погляд безперечно важливим аспектом діяльності ЮНЕСКО в галузі освіти є інклюзивна освіта, тобто освіта для дітей з особливими потребами. Основний принцип інклюзивної школи заключається в тому, що всі діти повинні вчитися разом, коли це виявляється можливим, не дивлячись ні на які труднощі чи відмінності, що існують між ними²⁶. Дійсно, це є важливим, адже це закликає будувати суспільство, яке буде забезпечувати освіту для кожної дитини.

Діяльність ЮНЕСКО відіграє важливу роль у вирішенні актуальних проблем сучасності. Значення місії ЮНЕСКО в сучасному світі зростає саме тому, що тільки у сферах міжнародного співробітництва, що торкаються інтелектуального і духовного світів людини, лежать довгострокові, стратегічні відповіді на багато викликів ХХІ століття²⁷.

З кожним роком відбувається розвиток освітніх програм, проведення конференцій з нових, більш актуальних питань, вдосконалення набутого досвіду. Але проблеми залишаються: доступ до безкоштовної освіти, боротьба з дискримінацією тощо. Та все ж держави світу стоять на шляху вирішення цих питань і створення справедливого суспільства. На наш погляд, держави повинні продовжувати співпрацювати з ЮНЕСКО в галузі освіти, проводячи нові конференції, вдосконалюючи своє законодавство для майбутніх поколінь.

ПОСИЛАННЯ

¹ Спеціалізовані установи ООН: [Навч. посібник] / В.С.Бруз, В.М. Грабажей, В.О. Єфімов та ін.; за ред. В.С. Бруза. – К.: Либідь, 1995. – С. 18.

² Майор Ф. Образование и человеческое развитие / Ф. Майор // ЮНЕСКО. Деятельность в области образования во всем мире. – Париж, 1994. – С. 4.

³ Салтыков Б. Г. ЮНЕСКО. Роль в современном мире, перспективы / Б. Г. Салтыков // Международная жизнь. – 1995. – № 10. – С. 70.

⁴ Дем'янюк О. П. Гуманітарними засобами. ЮНЕСКО – магістраль з двостороннім рухом / О. П. Дем'янюк // Політика і час. – 2001. – №11. – С. 74.

⁵ Костенко О. З місією інтелектуально співробітництва / О. Костенко // Політика і час. – 1994. – № 12. – С. 58.

⁶ Канаев Н. М. Дорогами ЮНЕСКО. Воспоминание дипломата / Н. М. Канаев. – М.: Международные отношения, 2006. – С. 152.

⁷ Мацуура К. ЮНЕСКО: стратегии кризисного периода. Проблемы гуманитарной интервенции и защиты граждан за рубежом / К. Мацуура // Международная жизнь. – 2009. – № 7. – С. 14.

⁸ Макаренко Є. А. Глобальна стратегія ЮНЕСКО “Освіта для всіх протягом усього життя”: міжнародні аспекти проблеми / Є. А. Макаренко // Актуальні проблеми міжнародних відносин. – 2002. – Вип. 37, ч. 1. – С. 150.

- ⁹ ЮНЕСКО. Деятельность в области образования во всем мире. – Париж: ЮНЕСКО, 1994. – С. 31.
- ¹⁰ Костенко О. Ю. Діяльність України в ЮНЕСКО (80-і–поч. 90-х рр.): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. іст. наук: спец. 07.00.03 / О. Ю. Костенко. – К., 1994. – С. 17.
- ¹¹ Мацуура К. Глобализация – это также культурный процесс / К. Мацуура // Международная жизнь. – 2000. – №8–9. – С. 28.
- ¹² Мацуура К. ЮНЕСКО: стратегии кризисного периода. Проблемы гуманитарной интервенции и защиты граждан за рубежом / К. Мацуура // Международная жизнь. – 2009. – № 7. – С. 9.
- ¹³ Там само.
- ¹⁴ Расширенные комментарии к Дакарским рамкам действий: ОДВ: выполнение наших коллективных обязательств // Всемирный форум по образованию (2000; Дакар). Дакарские рамки действий: Образование для всех: выполнения наших коллективных обязательств: Приняты Всемирным форумом по образованию: 26 – 28 апреля 2000 г., Дакар, Сенегал, включая шесть региональных рамок действий. – Париж: ЮНЕСКО, 2000. – С. 12.
- ¹⁵ Текст, принятый Всемирным форумом по образованию Дакар, Сенегал, 26 – 28 апреля 2006 г. // Всемирный форум по образованию (2000; Дакар). Дакарские рамки действий: Образование для всех: выполнения наших коллективных обязательств: Приняты Всемирным форумом по образованию: 26 – 28 апреля 2000 г., Дакар, Сенегал, включая шесть региональных рамок действий. – Париж: ЮНЕСКО, 2000. – С. 8.
- ¹⁶ Бернет Н. ЮНЕСКО и образование: какими они должны быть? / Н. Бернет // Высшее образование в России. – 2008. – № 11. – С. 113–114.
- ¹⁷ Региональные рамки действий для стран Европы и Северной Америки, приняты Конференцией по образованию для всех стран Европы и Северной Америки, Варшава, 6 – 8 февраля 2000г. // Всемирный форум по образованию (2000; Дакар). Дакарские рамки действий: Образование для всех: выполнения наших коллективных обязательств: Приняты Всемирным форумом по образованию: 26 – 28 апреля 2000 г., Дакар, Сенегал, включая шесть региональных рамок действий. – Париж: ЮНЕСКО, 2000. – С. 64–65.
- ¹⁸ Recommendation of the development of adult education [Электронный ресурс] // Офіційний сайт ЮНЕСКО. Режим доступу: http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=13096&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html
- ¹⁹ Convention on Technical and Vocational Education [Электронный ресурс] // Офіційний сайт ЮНЕСКО. Режим доступу: http://portal.unesco.org/en/ev.php-URL_ID=13059&URL_DO=DO_TOPIC&URL_SECTION=201.html
- ²⁰ Грушова А. Т. Співпраця України з ЮНІСЕФ та ЮНЕСКО в галузі захисту прав дитини / А. Т. Грушова // Науковий вісник Дипломатичної Академії Наук. – 2004. – Вип. 10, ч. I. – С. 232–233.
- ²¹ Реформа и развитие высшего образования: Програмный документ. – Париж: ЮНЕСКО, 1995. – С. 44.
- ²² Белл Дж. Форум ЮНЕСКО-университет и наследие / Дж. Белл // Museum. – 2001. – № 1. – С. 45.
- ²³ Там само. – С. 48.
- ²⁴ ЮНЕСКО и Международное десятилетие образование в интересах устойчивого развития (2005–2015 гг.) // Контакт. – 2003. – № 1–2. – С. 1.
- ²⁵ Там само. – С. 4.
- ²⁶ Саламанкская декларация и рамки действий по образованию лиц с особыми потребностями. – Саламанка, Испания, 7 – 10 июня 1994, ЮНЕСКО, Министерство по вопросам образования и науки Испании. – С. 11.
- ²⁷ Бюро ЮНЕСКО в Москве по Азербайджану, Армении, Беларуси, Грузии, Республике Молдова и Российской Федерации: Доклад о деятельности 2008–2009. – М., 2009. – С. 13.

Pilkevich V.O. The activities of UNESCO in education: history and today / Taras Shevchenko National University of Kyiv.

In the articles the author studies one of the important direction of UNESCO – education, analyses main problems of the cooperation between world countries and UNESCO in this sphere. They connected with problems of the education of children who have special educational necessities, problems of high, professional and technical education.

Keywords: UNESCO, The Education For All, conventions, integrated education, cooperation.

Пилькевич В.А. Деятельность ЮНЕСКО в области образования: история и современность / Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко.

В статье рассмотрено одно из важных направлений деятельности ЮНЕСКО – вопрос образования, проанализированы основные вопросы сотрудничества стран мира и ЮНЕСКО в этой области: решения проблем образования для взрослых, детей, лиц с особенными потребности, высшего, профессионального и технического образования.

Ключевые слова: ЮНЕСКО, Образование Для Всех, конвенции, интегрированное образование, сотрудничество.

Стаття надійшла до редколегії 24.09.2012

Прийнята до друку 23.10.2012